

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2019. (V. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.059/2017/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Pintér Gáborné) jogi képviselő útján (dr. Petrik Péter ügyvéd; székhely: 1012 Budapest, Attila út 119. emelet 4.) alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, és kérte a Kúria Mfv.II.10.059/2017/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (a továbbiakban: indítványozó) 2006. szeptember 1-jétől határozatlan idejű munkaviszonyban állt az alperes kft-nél. Az indítványozó 2011. július 26-tól ügyvezető igazgató munkakörben dolgozott.
- [3] Az indítványozó 2012. május 8-án az alperes munkavállalói javára egészségbiztosítási szerződést kötött. A szolgáltatás éves díja 6 384 424 forint volt, amelynek első részletét az indítványozó 2012. május 15-én, a fennmaradó 3 192 212 forintot pedig 2012. november 30-án utalta át a biztosítónak. Az alperes, illetve annak alapítója és tulajdonosa az egészségbiztosítási szerződés megkötéséről és a pénz átutalásáról nem tudott.
- [4] Az alperes a 2012/III. (X. 31.) számú alapítói határozatban előírta, hogy az ügyvezető csak a társaság jogi képviselőjének az előzetes szignálása (jóváhagyása) mellett köthet szerződést, illetve tehet szerződéses kötelezettséget érintő egyoldalú nyilatkozatot. Az alapítói határozat előírta azt is, hogy az ügyvezető csak az alapító Pénzügyi és Költségvetési Irodája vezetőjének előzetes szignálása (jóváhagyása) mellett fogadhat el és teljesíthet az alapítói határozat meghozatalát megelőzően létrejött, illetve ezt követően megkötött szerződésből eredő számlát.
- [5] A peres felek az indítványozó munkaviszonyát – a 2012. december 6-án kelt megállapodással – 2012. december 15-ével közös megegyezéssel megszüntették. A megállapodás 3. pontja szerint az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az indítványozó részére a 2012. december 15-éig járó munkabérét és az időarányosan járó ki nem vett szabadságának pénzbeli megváltását az utolsó munkában töltött naptól számított három munkanapon belül átutalással megfizeti.
- [6] Az indítványozónak a 2012. december havi fizetéséről két eltérő tartalmú fizetési lap került kiállításra. Az első – szignókkal ellátott – fizetési lap szerint az indítványozónak az érintett hónapra 9 nap alapbér, 5 nap szabadságmegváltás és 3 nap betegszabadság jár. A másik – aláírást nem tartalmazó – fizetési lap szerint ugyanerre a hónapra az indítványozót 12 nap alapbér és 42 nap szabadságmegváltás illeti meg.
- [7] Az alperes az indítványozó munkaviszonyának megszüntetését követően az egészségbiztosítási szerződést felmondta, így a biztosítótól 665 081 forint díjvisszatérítést kapott.
- [8] Az indítványozó módosított keresetében 42 nap szabadságmegváltás jogcímén 2 082 524 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az alperes az indítványozó 5 nap szabadságmegváltás iránti igényét elismerte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Az alperes módosított viszontkeresetében 3 192 212 forint megfizetését kérte az egészségbiztosítási szerződés megkötéséből eredő kára megtérítése jogcímén.
- [9] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest 274 920 forint és kamatai megfizetésére szabadságmegváltás címén. Ezt meghaladóan az indítványozó keresetét elutasította. Egyúttal kötelezte az indítványozót 2 527 131 forint és kamatai megfizetésére. Ezt meghaladóan a viszontkeresetet is elutasította. A szabadságmegváltás iránti kereseti kérelemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 192. § (1) bekezdésére figyelemmel az indítványozó mint vezető állású munkavállaló a munkaideje beosztását, valamint a pihenőideje igénybevételét maga állapíthatta meg, ezért

a perben neki kellett kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a szabadság igénybevételében akadályoztatva volt. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perben rendelkezésre álló iratok ellentmondásosak voltak, ezért az alperes elismerésére tekintettel kizárólag 5 nap szabadságmegváltást ítelt meg az indítványozó részére. A viszontkeresettel összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozó az egészségbiztosítási szerződés megkötésekor nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt, és ezzel az alperesnek kárt okozott. Kötelezte ezért az indítványozót, hogy a régi Mt. 191. §-a, 192/A. § (1) bekezdése és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 339. § (1) bekezdése alapján fizessen meg 2 527 131 forintot.

- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fellebbezéssel érintett részében megváltoztatta, és az alperest terhelő szabadságmegváltás összegét 1 388 352 forintra felemelte. Az alperes viszontkeresetét pedig teljes terjedelmében elutasította. A másodfokú bíróság az alperest 28 munkanap szabadságmegváltás jogcímén 1 388 352 forint megfizetésére kötelezte. A viszontkereset tekintetében megállapította, hogy az indítványozó a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján nem tartozik helytállni, mert a munkavállalóknak nyújtott jóléti juttatás önmagában nem tekinthető kárnak.
- [11] Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával a másodfokú ítéletet abban a részében, amelyben az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta – és az alperest terhelő szabadságmegváltás összegét a kamatfizetési kötelezettség érintetlenül hagyása mellett 1 388 352 forintra felemelte, valamint az alperes viszontkeresetét teljes terjedelmében elutasította –, hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet nem érintette.
- [12] A Kúria ítéletében rámutatott, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint (BH 1999.476.) az indítványozónak – mint vezető állású munkavállalónak – kellett igazolnia, hogy szabadságának kivételében akadályoztatva volt. A Kúria kiemelte: az indítványozó ugyan hivatkozott arra, hogy a szabadsága kivételét a munka mennyisége akadályozta, utóbb azonban csak azon munkáltatói iratra hivatkozott, amely szignó nélkül 42 nap ki nem vett szabadság meglétét igazolta számára. A Kúria ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy az indítványozó ezzel az irattal a szabadsága kivételének akadályát nem tudta bizonyítani. Az alperes elismerő nyilatkozatát meghaladó mértékű szabadság megváltására ezért nem volt jogosult.
- [13] A Kúria ítéletében megállapította, hogy az eljáró bíróságok jogszabálysértően hivatkoztak a régi Ptk. 339. §-ára, mert az indítványozó károkozó magatartását a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 179. § (1) bekezdése alapján kellett értékelni, azzal hogy az e bekezdésében foglalt feltételek fennállását a munkáltatónak kellett bizonyítani. A Kúria rámutatott, hogy a régi Ptk. 339. §-án alapuló és az Mt. 179. §-án alapuló felelősségi szabály tekintetében az a különbség, hogy az utóbbi kárfelelősségi szabály alkalmazása során irányadó volt a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 30. § (2) bekezdése is. E szerint a vezető tisztségviselő a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján köteles ellátni (EBH 2012.M.11.). Erre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az egészségbiztosítási díj második részletének a kifizetését a 2012/III. (X. 31.) számú alapítói határozat alapján a Pénzügyi és Költségvetési Iroda vezetőjének jóvá kellett volna hagynia. E jóváhagyás hiányában az indítványozó a biztosítási díjat a tulajdonosi döntéssel szembe helyezkedve, azt tudatosan megszegve utalta át, vagyis nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható volt.
- [14] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XVII. cikk (3) és (4) bekezdéseinek, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek, valamint a 28. cikkének a sérelmére hivatkozott.
- [15] 1.3. Az indítványozó az Alaptörvény XVII. cikk (3)–(4) bekezdése vonatkozásában a támadott kúriai döntés alaptörvény-ellenességét a következő indokok miatt állította.
- [16] Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdését a Kúria döntése azért sérti, mert a munkavállalók egészséges munkafeltételeinek biztosítását jogellenes magatartásnak minősítette. Az indítványozó álláspontja szerint azonban nem lehet jogellenes magatartás az, hogy olyan szerződést kötött, amely a munkavállalók egészségét tiszteletben tartó munkafeltételek biztosítására irányul.
- [17] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria „törvényellenesen telepítette” a szabadságnapok nyilvántartási kötelezettségét az indítványozóra. Az indítványozó felett ugyanis a munkáltatói jogokat az alperes gyakorolja, ezért az Mt. 134. §-a alapján őt terheli a nyilvántartási kötelezettség. Az indítványozó utalt arra is, hogy a meg-

előző eljárásban szerinte megállapítást nyert, hogy a munkaviszonya közös megegyezéssel történt megszüntetésekor 42 nap ki nem vett szabadsága volt, amelyből 30 nap volt a munkaviszony megszűnése évében járó ki nem vett szabadság. Az indítványozó az időarányosan járó évi szabadságból 1 napot vett igénybe. Erre tekintettel, álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdéséből fakadó „fizetett szabadsághoz való munkavállalói jogot” az a jogértelmezés, amely szerint a vezető állású munkavállaló esetén nem a munkáltatói jogok gyakorlója köteles a fizetett szabadság biztosítására és nyilvántartására, hanem maga a munkavállaló.

- [18] 1.4. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését – valamint ezzel összefüggésben az Alaptörvény 28. cikkét – sérti, hogy a Kúria tévesen értelmezte a felek megállapodását. Ezáltal tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy „az indítványozót terhelte egy olyan tény bizonyítása – nevezetesen az, hogy szabadságának kivételében akadályoztatva volt –, mely nem volt a megállapított tényállás része”.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria megsértette az indokolt bírói döntéshez való jogát is, mert a kárfelelősségével, és az alperes kárenyhítési kötelezettségével összefüggésben előadott indokait egyáltalán nem értékelte az ítéletében.
- [20] Az indítványozó véleménye szerint a Kúria megsértette az észszerű határidőben való befejezéshez fűződő jogát is, mert a 2016. szeptember 20-án meghozott jogerős másodfokú ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyalását először 2017. szeptember 27-re tűzte ki, amelyet azonban 2017. november 8-ra halasztott a bíróság működésében bekövetkezett okra hivatkozva. A 2017. november 8-án tartott tárgyaláson pedig az eljárás iratainak ismertetését követően az eljáró tanács a tárgyalás tartását ismételten elhalasztotta, anélkül azonban, hogy a halasztás okaként bármiféle okot megjelölt volna. A Kúria döntését végül a 2018. február 21-én megtartott tárgyaláson hozta meg.
- [21] 1.5. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott kúriai döntés azért sérti a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], mert nem vette figyelembe az indítványozónak a káron szerzés tilalmára, illetve a kárenyhítési kötelezettség teljesítésére vonatkozó kifogásait. A kárenyhítési kötelezettséggel kapcsolatban az indítványozó álláspontja szerint a Kúria ítéletének megállapításai egymásnak ellentmondanak, és az egészségbiztosítási szerződés megszüntetésére vonatkozóan valótlanok.
- [22] Az indítványozó utalt arra is: a Kúria azzal, hogy az elsőfokú ítéletet „emelte jogerőre”, megfosztotta attól, hogy a fellebbezésben a kárenyhítési kötelezettséggel összefüggésben előadott indokai – amelyeket a másodfokú bíróság eltérő álláspontja miatt nem vizsgált –, érdemi elbírálást nyerjenek. Az indítványozó szerint a Kúria ezzel „lényegében egyfokúvá tette az eljárást”.
- [23] 2. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [24] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor már előljáróban hangsúlyozza, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamilyeni jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés; Indokolás [14]]. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság kizárólag akkor vizsgálhatja érdemben a bírói jogértelmezés hibájára alapított alkotmányjogi panaszt, ha az eljáró bíróság az előtte folyamatban volt, valamely Alaptörvényben biztosított jog szempontjából releváns ügynek az alaptörvényi érintettségére tekintet nélkül járt el, vagy az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával [3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [53]]. Az Alkotmánybíróság vizsgálata tehát nem terjed ki jelen ügyben sem arra, hogy a felmerült törvényértelmezési kérdéseket hogyan kellett volna a bíróságoknak megítélniük.
- [25] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas érdemi elbírálásra [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Nem alkalmas ezért az indítvány

- az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadályozza az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [27] Az adott esetben az indítványozó részben az Alaptörvény XVII. cikk (3) és (4) bekezdésének a sérelmét állította. Az indítványozó által előadott indokok ugyanakkor sem a munkavállalók egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez való joggal {ennek alkotmányos tartalmáról: 17/2014. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [28]–[31]; 3209/2017. (IX. 13.) AB határozat, Indokolás [26]–[27]}, sem a pihenéshez való joggal {ennek alkotmányos tartalmáról: 3341/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [38]–[41]} nem állnak alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben. Az indítványozó által előadott érvek annak alátámasztására irányulnak, hogy a Kúria tévesen értelmezte az alkalmazott jogszabályi rendelkezéseket (pl. Mt. 134. §, Mt. 179. §, régi Ptk. 339. §, Gt. 30. §). Az indítványozó azt azonban nem igazolta, hogy a Kúria jogértelmezése valóban felvetné az Alaptörvény XVII. cikk (3) és (4) bekezdéseinek a relevanciáját, illetve hogy a bírói jogértelmezés és a hivatkozott alapjogok között releváns összefüggés állna fenn. Az indítvány érdemi vizsgálatának ezért ebben a vonatkozásban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján nem volt helye.
- [28] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke {3189/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [29] 2.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20], 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] 2.4. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét részben a tisztességes bírósági eljárásból fakadó indokolt bírói döntéshez való jogra tekintettel állította. Az indítványozó ebben a körben hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor emlékeztet arra, hogy a XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot tartalmazza, ezért az a bírósági eljárás vonatkozásában nem irányadó {3246/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 3118/2017. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság ezért az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmével összefüggésben eladott indokokat önállóan nem vizsgálta, figyelemmel arra is, hogy azt az indítványozó is a XXVIII. cikk (1) bekezdésével együtt hivatkozta.
- [31] Az indokolt bírói döntéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, hogy „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság kiemeli azt is: önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági határozat érvelését tévesnek, megalapozatlannak tartja, nem alapozhatja meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeket {3179/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [10]}.
- [32] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria azzal sértette meg az indokolt bírói döntéshez való jogát, hogy a kártérítési felelősségével összefüggő lényeges szempontokat nem értékelt az ítéletében. Ezzel szemben ugyanakkor megállapítható, hogy a Kúria ítélete indokolásának [30]–[37] bekezdései részletesen tartalmazzák annak indokait, hogy a Kúria miért látta megállapíthatónak az indítványozó kártérítési felelősségét, külön kiemelve az alperes kárenyhítési kötelezettsége körében értékelt szempontokat.

- [33] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [47]; 3268/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre is figyelemmel, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a konkrét esetben az indítványozó által állított indokolásbeli hiányosságok olyan törvényértelmezési, illetve a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó kérdések, amelyeknek alkotmányossági felülbírálatát az Alkotmánybíróság még a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog állított sérelmére tekintettel sem végezheti el.
- [34] Az indítvány ezért az indokolt bírói döntéshez való jog vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [35] 2.5. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljárás-hoz való jog sérelmét az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelmével összefüggésben is állította. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [36] Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog sérelme tekintetében az Alkotmánybíróság több polgári ügy vonatkozásában is úgy foglalt állást, hogy az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybírósági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság az ügy észszerű időn belül történő elbírálásának jogával összefüggésben külön is kiemelte, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet. Az ítéletek megsemmisítése révén viszont a bírósági eljárás újra kezdetét venné, ezáltal a per csak tovább húzódna. „A panaszos által sérelmezett pertartam, mint az adott pert jellemző körülmény olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe” {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [37] Erre tekintettel az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog vonatkozásában sem merül fel a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [38] 2.6. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét abban látta, hogy a Kúria a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával lényegében egyfokúvá tette az eljárást. A Kúria ezáltal ugyanis kizárta, hogy a másodfokú bíróság az indítványozónak a fellebbezésben előterjesztett nyilatkozatai, különösen a viszontkeresettel szemben felhozott érvei tekintetében kialakíthassa jogi álláspontját. A másodfokú bíróság annak következtében, hogy az elsőfokú ítélettel részben nem értett egyet, és a viszonykeresetet teljes terjedelmében elutasította, érdemben nem vizsgálta az alperes kárenyhítési kötelezettsége körében felhozott indítványozói érveket. A Kúria tehát további jogorvoslattal nem támadható döntésében olyan kérdésekben foglalt állást, amelyeket az alsóbb fokú bíróságok nem vizsgáltak.
- [39] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy „a jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálattal összefüggésben már vizsgálta, hogy a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazása mikor vetheti fel a jogorvoslati jog sérelmének a lehetőségét. Ezzel összefüggésben pedig kiemelte, hogy a Kúriának széles körű mérlegelési lehetősége van e rendelkezés megválasztása során {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Egy másik ügyben az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a Kúriának lehetősége van arra, hogy ha olyan jogszabálysértést állapít meg, amely kihatott az ügy érdemére, hatályon kívül helyezze a jogerős ítéletet (és ha szükséges, az elsőfokú ítéletet is), vagy ha ennek feltételei fennállnak, az ítéletet (ítéleteket) megváltoztassa. A felülvizsgálati eljárásban a megváltoztató döntés meghozatalának lehetősége alapvetően a perek észszerű időben való befejezése érdekében biztosított, azzal a Kúria akkor élhet, ha a jogszabálysértő döntés helyett új döntés meghozatalához rendelkezésre áll valamennyi szükséges tény, adat {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [46]}.
- [40] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az ilyen esetekben az alkotmányossági kérdést az vetheti fel, hogy a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazása megfosztotta-e az indítványozót a rendes jogorvoslati eljárástól, illetve az eljárás folyamán jogszerűen benyújtott rendes jogorvoslati kérelem (fellebbezés) érdemi elbírálásától [lásd különösen: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat].

- [41] A vizsgált ügyben e szempontokra tekintettel sem merül fel az alaptörvény-ellenesség kételye. Az indítványozó fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az eljárást érdemben lefolytatta, az indítványozó jogi és ténybeli érveit megvizsgálta, és a fellebbezésnek részben helyt adott. A Kúria ugyanakkor a jogerős ítéletet „megváltoztató” döntését részletesen megindokolva megállapította, hogy a másodfokú bíróság részben jogértelmezési hibát vétett (különösen az Mt. 134. §-a és 179. §-a vonatkozásában), részben helytelenül értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat (a szabadság meglétét igazoló munkáltatói iratok). Emiatt állapította meg a másodfokú ítélet jogszabálysértő jellegét, és a régi Pp. 275. § (4) bekezdésében foglaltakat alkalmazva, a rendelkezésre álló bizonyítékokat felhasználva, az azokból megállapítható tények alapján hozott új döntést tárgyaláson. Nem merül fel ugyanakkor annak kételye, hogy a Kúria egy olyan, az eljárás során korábban fel sem merült jogi vagy ténybeli érvre alapozottan döntött volna, amellyel a fél az eljárás addigi menete alapján nem számolhatott, és az a körülmény, hogy a Kúria a régi Pp. 275. § (4) bekezdésének alkalmazásával járt el, nem veti fel annak kételyét sem, hogy a döntése megfosztotta volna az indítványozót a másodfokú eljárástól, illetve a fellebbezésének érdemi elbírálásától.
- [42] Erre tekintettel nem merül fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetősége, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.
- [43] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. május 7.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1136/2018.

